

ÅRSRAPPORT

SAMMANFATTNING

20
19

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN

Mer information om Europeiska datatillsynsmannen finns på vår webbplats på <http://www.edps.europa.eu>.

På webbplatsen kan du även teckna dig för en [prenumeration](#) på vårt nyhetsbrev.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2019

© Foton: iStockphoto/Europeiska datatillsynsmannen och Europeiska unionen

© Europeiska unionen, 2019

Vidareutnyttjande tillåtet med angivande av källan.

Print	ISBN 978-92-9242-543-2	ISSN —	doi:10.2804/490031	QT-AB-20-001-SV-C
PDF	ISBN 978-92-9242-486-2	ISSN 1831-063X	doi:10.2804/20000	QT-AB-20-001-SV-N
HTML	ISBN 978-92-9242-468-8	ISSN 1831-063X	doi:10.2804/53096	QT-AB-20-001-SV-Q

ÅRSRAPPORT

SAMMANFATTNING

20
19

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN

| Inledning

År 2019 skulle kunna beskrivas som ett övergångsår i Europa och världen.

Det var det år då världen äntligen insåg att klimatkrisen är verklig och krävde att regeringar och enskilda personer agerade. Datatillsynsmannen bidrog till diskussionen och inledde en debatt om den roll som ny teknik kan spela, både när det gäller att förvärma och minska problemet.

Det var året då Hongkong demonstrerade för att skydda sig mot teknikens mörka sida och fick världen att inse farorna med självbelåtenhet och teknologisk determinism. Demonstranternas masker har blivit en global symbol för motståndet mot användningen av övervakningstekniker och debatten har främst ägt rum i Europa, där EU:s ledare och beslutsfattare har fokuserat på att utvärdera lagenligheten hos och den moraliska aspekten av användningen av teknik för ansiktsgenkänning.

Det var också ett år då mycket förändrades för EU. Ett nytt parlament, en ny kommission och till och med en ny (fast välbekant!) datatillsynsman tillträdde och förde med sig nya prioriteringar och perspektiv. Det är uppenbart att datatillsynsmannen och våra kollegor vid Europeiska dataskyddsstyrelsen, som tydligt fokuserar på att sätta effektiva lösningar på digitala utmaningar högst upp på EU:s dagordning, kommer att ha händerna fulla i några år.

Den nya lagstiftningen om dataskydd i EU finns nu på plats, och vår största utmaning för år 2020 är att se till att denna lagstiftning ger de utlovade resultaten. Detta innebär att se till att nya regler om integritet och elektronisk kommunikation fortsatt har en given plats på EU:s dagordning. Medvetenheten har aldrig varit större om frågor som rör dataskydd och integritet, och vikten av att skydda dessa grundläggande rättigheter, och vi kan inte låta kraften i detta avta.

För datatillsynsmannen betyder detta fortsatta insatser för att upprätthålla högsta möjliga standarder för dataskyddspraxis inom alla EU:s institutioner, organ och byråer. Inför valet till Europaparlamentet i maj 2019 arbetade datatillsynsmannen och andra dataskyddsmyndigheter i EU hårt för att öka medvetenheten om farorna med manipulation på nätet, både inom och utanför EU:s institutioner, och bidrog till att säkerställa att valet genomfördes utan incidenter. Vi följde upp detta med en utredning av parlamentets användning av företaget NationBuilders tjänster i syfte att sköta sin webbplats för att se till att medborgarnas uppgifter skyddas tillräckligt när de hanteras av en EU-institution.

En annan utredning från datatillsynsmannen om avtal mellan EU:s institutioner och Microsoft aktualiserade frågan om EU:s digitala suveränitet. Detta är utan tvekan ett område som både datatillsynsmannen och EU i allmänhet kommer att fortsätta att utforska under de kommande åren, eftersom Europa avser att ta fram sin egen unika och oberoende strategi för den digitala revolutionen.

Tragiskt nog måste vi dock göra detta utan hjälp av en av dataskyddsgemenskapens största förespråkare för skydd och främjande av mänsklig värdighet.

Giovanni Buttarelli var en visionär tänkare på och utanför dataskyddsområdet som ledde datatillsynsmannen i egenskap av såväl datatillsynsman som biträdande datatillsynsman i nästan tio år. Hans handlingar och prestationer under hans karriär har format dataskyddet i hela EU och globalt. Denna årsrapport är en hyllning från hans personal till honom och hans vision om ett EU som föregår med gott exempel i debatten om dataskydd och integritet i den digitala tidsåldern.



Wojciech Wiewiórowski
Europeiska datatillsynsmannen

| 2019 – En översikt

År 2019 avslutades vårt femåriga tillsynsmandat vid Europeiska datatillsynsmannen, som började med utnämningen av Giovanni Buttarelli och Wojciech Wiewiórowski som datatillsynsman respektive biträdande tillsynsman i december 2014. I början av detta mandat offentliggjorde vi [Europeiska datatillsynsmannens strategi för 2015–2019](#), som har fungerat som inspiration för vårt arbete under de senaste fem åren.

Vårt arbete under 2019 inriktades därför på att konsolidera resultaten från de föregående åren, bedöma de framsteg som gjorts och börja fastställa prioriteringar för framtiden.

Tragiskt nog avled datatillsynsmannen Giovanni Buttarelli i augusti 2019. Han lämnar efter sig ett arv som inte bara kommer att forma Europeiska datatillsynsmannens framtid, utan även framtiden för dataskydd globalt.

I december 2019 utnämnde rådet och Europaparlamentet Wojciech Wiewiórowski till ny datatillsynsman och han började arbeta med att fastställa en ny strategi för datatillsynsmannen för mandatperioden 2019–2024. I enlighet med de nya reglerna om dataskydd inom EU:s institutioner avskaffades befattningen biträdande tillsynsman.

Datatillsynsmannens nya strategi kommer att offentliggöras i mars 2020 och kommer att fastställa våra prioriteringar och mål för de kommande åren.

2.1 Ett nytt kapitel för dataskydd

År 2019 fyllde EU:s nya ramverk för dataskydd ett år. Ett av de tre målen i vår strategi för perioden 2015–2019 var att påbörja ett nytt kapitel i EU:s dataskydd. Vårt arbete under 2019 var därför inriktat på att omsätta de nya reglerna i praktiken.

När det gäller den [allmänna dataskyddsförordningen](#) innebar detta att vi skulle fortsätta att tillhandahålla stöd till Europeiska dataskyddsstyrelsens sekretariat, samtidigt som vi till fullo bidrog som ledamot av Europeiska dataskyddsstyrelsen. Europeiska dataskyddsstyrelsen består av de 28 EU-medlemsstaternas [dataskyddsmyndigheter](#) och Europeiska datatillsynsmannen, och ansvarar för att den allmänna dataskyddsförordningen genomförs på ett enhetligt sätt i hela EU.

Som ledamot av Europeiska dataskyddsstyrelsen bidrog vi till flera initiativ under 2019. Detta inbegrep ett samarbete med Europeiska dataskyddsstyrelsen för att ta fram

det första [gemensamma yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen och Europeiska dataskyddsstyrelsen](#) om behandling av patientuppgifter via EU:s nätverk för e-hälsa samt om utfärdande av gemensamma råd till Europaparlamentet om EU:s svar på Förenta staternas lag Cloud Act, som ger amerikanska brottsbekämpande myndigheter befogenhet att begära att amerikanska tjänsteleverantörer lämnar ut uppgifter, oavsett var i världen dessa uppgifter lagras.

I december 2019 var det ett år sedan de nya dataskyddsreglerna för EU:s institutioner – som fastställs i [förordning \(EU\) 2018/1725](#) – trädde i kraft. Vårt fokus under året låg därför på att se till att EU-institutionerna kunde genomföra dessa regler på ett effektivt sätt. Detta inbegrep ett fortsatt nära samarbete med [dataskyddsbuden](#) vid EU:s institutioner i syfte att bedöma de framsteg som gjorts och diskutera hur man ska klara eventuella utmaningar som uppstått, samt en fortsättning på vårt program för dataskyddsutbildning för anställda vid EU:s institutioner.



@EU_EDPS

#EDPS training on new #dataprotection regulation for #EUinstitutions addressed to high-level management at @Europarl_EN - @W_Wiewiorowski stresses the importance of #transparency of operations and #accountability in the heart of #EU #democracy

Dessutom intensifierade vi vår tillsynsverksamhet och utnyttjade de befogenheter som beviljats datatillsynsmannen enligt den nya förordningen. Exempelvis tillkännagav vi i juni 2019 resultaten av vår första omgång fjärrinspektioner av EU-institutionernas webbplatser och belyste flera områden där de berörda EU-institutionerna behövde göra förbättringar.

Ett område där vi var särskilt aktiva under 2019 gällde genomförandet av utredningar av EU-institutionernas databehandling. Datatillsynsmannen inledde fyra utredningar under 2019 där en rad frågor togs upp. Våra mål är att se till att dessa utredningar får varaktiga och

positiva konsekvenser, stärker samarbetet mellan datatillsynsmannen och de berörda institutionerna, förbättrar EU-institutionernas praxis för dataskydd, och säkerställer högsta möjliga skydd för alla enskilda personer.



@EU_EDPS

#EDPS investigation into IT contracts: stronger cooperation to better protect #rights of all individuals - Read the press release: europa.eu/!uk73nK

Vår utredning av EU-institutionernas användning av Microsofts produkter och tjänster är ett särskilt bra exempel på detta och har lett till inrättandet av Haagforumet. Forumet, som ska sammanträda för andra gången i början av 2020, tillhandahåller en plattform för diskussion om både hur man ska ta tillbaka kontrollen över de it-tjänster och it-produkter som erbjuds av de stora it-tjänstleverantörerna och behovet av att gemensamt skapa standardavtal i stället för att acceptera villkor i den form som de är skrivna av dessa leverantörer.

Ny lagstiftning finns även för två av EU:s brottsbekämpande organ. Europeiska datatillsynsmannen är nu väl etablerad som datatillsynsmyndighet för den operativa verksamheten vid Europol, det EU-organ som ansvarar för att stödja medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter i kampen mot allvarlig internationell brottslighet och terrorism. I slutet av 2019 tog vi också över liknande ansvarsområden vid Eurojust, den EU-byrå som ansvarar för att stödja och förbättra samordningen och samarbetet mellan de behöriga rättsliga myndigheterna i EU:s medlemsstater i frågor som rör grov organiserad brottslighet.



@EU_EDPS

#EDPS takes on a new supervisory role at Eurojust - A new supervisory framework for the processing of personal data at the EU Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust) comes into force today. Read press release europa.eu/!qG87gn

Den allmänna säkerheten kommer tveklöst att fortsätta att vara en viktig politisk fråga för EU under de kommande åren, och vi är fast beslutna att se till att EU kan uppnå ökad säkerhet utan att tillämpa någon otillbörlig begränsning av dataskyddet för medborgarna. Våra roller vid Europol och Eurojust är därför inriktade på att säkerställa ökad operativ effektivitet och samtidigt se till att grundläggande rättigheter, inbegripet rätten till dataskydd och integritet, skyddas på lämpligt sätt.

2.2 Tillhandahållande av vägledning och råd

EU-lagstiftaren prioriterar att förbättra säkerheten vid EU:s gränser och kommer att fortsätta med det under de kommande åren. Datatillsynsmannen fortsätter därför att ge råd och vägledning till kommissionen, Europaparlamentet och rådet om nya initiativ på detta område, samtidigt som man även samarbetar med nationella dataskyddsmyndigheter och EU:s institutioner för att se till att EU:s informationssystem är fortsatt säkra.

Vi inser att säkerheten i EU behöver stärkas, men detta bör inte ske på bekostnad av dataskyddet och integriteten. Datatillsynsmannens yttranden om sådana förslag som [ett avtal mellan EU och Förenta staterna om gränsöverskridande tillgång till elektroniska bevis](#) och [europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis](#) i straffrättsliga frågor, har till syfte att se till att både de berörda personernas personuppgiftsrelaterade rättigheter och EU:s gränser skyddas.

Vi fortsatte även vårt nära samarbete med dataskyddsmyndigheter för att säkerställa en effektiv och samordnad tillsyn av EU:s storskaliga it-system, som utgör ett stöd för EU:s politik för asylfrågor, gränsförvaltning, polissamarbete och migration.

Dessutom har vi strävat efter att förse beslutsfattare med verktyg som ska hjälpa till att bedöma överensstämmelsen hos de föreslagna EU-åtgärder som skulle påverka den grundläggande rätten till integritet och skydd av personuppgifter, med stadgan om de grundläggande rättigheterna. Den 19 december 2019 offentliggjorde vi våra [riktlinjer för bedömning av proportionaliteten](#). I kombination med vårt dokument om bedömning av nödvändighet, ["Necessity Toolkit"](#), ger dessa riktlinjer beslutsfattare praktisk vägledning som bidrar till att förenkla de utmaningar de står inför vid bedömningen av nödvändigheten och proportionaliteten hos vissa politiska förslag och säkerställer därför att de grundläggande rättigheterna skyddas på lämpligt sätt.

Vår vägledning är dock inte begränsad till enbart beslutsfattare. Under 2019 utfärdade vi även riktlinjer om roller

för och begreppen personuppgiftsansvarig, personuppgiftsbiträde och gemensamt personuppgiftsansvar i ett försök att klargöra dessa begrepp och hjälpa dem som arbetar inom EU:s institutioner att bättre förstå sina roller och följa dataskyddsreglerna.

Utöver detta inriktades vårt arbete under 2019 till stor del på att utveckla och dela med oss av teknisk expertis. Eftersom en så stor del av våra liv nu är beroende av att vi använder oss av teknik är denna expertis nödvändig för att säkerställa ett effektivt dataskydd, och datatillsynsmannen har konsekvent siktat på att bli ledande när det gäller att dela med sig av användbara analyser av ny teknisk utveckling.

Genom vår publikation [TechDispatch](#), som lanserades i juli 2019, bidrar vi till den pågående diskussionen om ny teknik och dataskydd. Vi fokuserar på en framväxande teknik i varje nummer och strävar efter att tillhandahålla information om själva tekniken samt en bedömning av dess möjliga inverkan på integritet och dataskydd och publicerar länkar till ytterligare läsning i ämnet.



 @EU_EDPS


#EDPS Website Evidence Collector receives Global #Privacy & #DataProtection Award for innovation at #ICDPPC2019! @W_Wiewiorowski The award emphasises that DPAs can approach enforcement tasks in technically sophisticated way to address new DP challenges europa.eu/!ph37BY

Efter den första omgången av våra fjärrinspektioner av EU-institutionernas webbplatser delade vi även offentligt verktyget "Website Evidence Collector" (WEC) som utvecklats av datatillsynsmannen. [Verktyget finns tillgängligt på datatillsynsmannens webbplats](#) och på [kodsamarbetsplattformen GitHub](#) som gratis programvara och möjliggör automatiserad insamling av bevis för behandling av personuppgifter. Genom att dela med oss av WEC-verktyget hoppas vi kunna ge dataskyddsmyndigheter, personal som arbetar med integritetsfrågor, personuppgiftsansvariga och webb utvecklare, de verktyg

som krävs för att de ska kunna utföra egna webbplatsinspektioner.

Slutligen fortsatte vi arbetet med att utveckla nätverket [Internet Privacy Engineering Network](#) (Ipen), som sammanför experter från en rad olika områden för att stimulera utvecklingen av tekniska lösningar på integritetsproblem. Ipen kan nu, fem år från det att det först upprättades, gå vidare från en mer allmän diskussion om frågor som rör integritetsteknik mot en mer riktad strategi, med fokus på att utveckla praktiska lösningar på integritetstekniska problem.



 @EU_EDPS

Looking back on 5 years #EDPS #IPEN - The Internet Privacy Engineering Network (IPEN) aims to encourage privacy-friendly technological development through the promotion of state of the art practices in #privacy engineering

2.3 En internationell strategi för uppgiftsskydd

Under de senaste fem åren har datatillsynsmannen ägnat avsevärd tid och energi åt att skapa större konvergens i fråga om dataskydd globalt. Dataflödena rör sig över de internationella gränserna, men dataskyddsbestämmelserna fastställs fortfarande oftast på nationell eller i bästa fall regional nivå.

Under 2019 har vi därför fortsatt att arbeta med våra regionala och internationella partner för att integrera dataskydd i internationella avtal och säkra ett konsekvent skydd för personuppgifter över hela världen. Vi har i synnerhet haft ett nära samarbete med Europeiska dataskyddsstyrelsen i fråga om internationella dataöverföringar och har deltagit i översynen av avtalet om en sköld för skydd av privatlivet ("Privacy Shield") för dataöverföringar mellan EU och Förenta staterna samt i Europeiska dataskyddsstyrelsens inlägga till förhandlingen i Schrems-målet vid EU-domstolen, med fokus på lagligheten i standardavtalsklausuler för dataöverföringar.



Vi fortsatte också att sträva mot vårt mål att främja den globala debatten om digital etik. Med utgångspunkt i framgångarna med den internationella konferensen för dataskyddsmyndigheter, som datatillsynsmannen var med och anordnade i Bryssel 2018, försökte vi under 2019 se till att debatten om etik i den digitala sfären fortsatte att gå framåt. Vi inledde därför en serie webinarier, som vi [publicerade i form av poddsändningar](#) på vår webbplats. Varje webinarium fokuserade på ett specifikt problemområde som identifierades under konferensen, vilket gjorde att vi kunde undersöka ämnet mer i detalj.

Diskussionen om digital etik fortsatte också vid 2019 års internationella konferens, både genom arbetsgruppen för artificiell intelligens, etik och dataskydd, och genom att vi anordnade ett sidoevenemang med fokus på den digitala teknikens miljöpåverkan.

2.4 Intern administration

Europeiska datatillsynsmannens storlek och ansvarsområden fortsätter att öka. En prioritering för enheten för personalfrågor, budget och administration under 2019 var därför att se till att datatillsynsmannen har lämpliga resurser för att utföra sina uppgifter. Detta inbegrep uttagningsprov för experter på dataskyddsområdet och offentliggörandet av en reservlista från vilken nya anställda kan hämtas, samt ökade ansträngningar för att maximera och förvärva kontorsutrymme som rymmer vår växande personalstyrka.

Vi strävade också efter att förbättra möjligheterna till lärande och utveckling för befintlig personal, i synnerhet genom att lansera ett internt coachningsinitiativ. Dessutom gjordes betydande framsteg på områdena ekonomi och upphandling genom införandet av effektivare processer för finansiella transaktioner. Detta kommer att fortsätta att vara ett område att arbeta vidare med under 2020.

När vi inleder det nya mandatet kommer vi att fokusera på att fortsätta förbättra effektiviteten i de administrativa processerna för att se till att datatillsynsmannen är väl rustad för att möta nya utmaningar inom dataskydd.

2.5 Kommunikation om dataskydd

Datatillsynsmannens kommunikation ökar ständigt i omfattning och inflytande. Effektiv kommunikation är av avgörande betydelse för att se till att information om datatillsynsmannens verksamhet når den relevanta externa publiken.

I och med att allmänhetens intresse och engagemanget för dataskydd ökar syftade våra kommunikationsinsatser under 2019 till att bygga vidare på tidigare års framgångar och stärka vår ställning som respekterad internationell ledare på dataskyddsområdet. Detta inbegrep ihållande insatser på flera områden, däribland onlinemedier, evenemang och publikationer samt presskontakter och yttre förbindelser med intresserade parter.

Det nya mandatet pågår nu och vårt fokus för det kommande året kommer att ligga på att fortsätta utveckla våra kommunikationsverktyg för att stödja ett framgångsrikt genomförande av den nya strategin som ska offentliggöras i mars 2020.

2.6 Nyckeltal 2019

Vi använder oss av flera nyckeltal för att följa upp våra resultat. Därigenom kan vi vid behov anpassa verksamheten för att få ökat genomslag för vårt arbete och effektivare resursanvändning. Våra nyckeltal avspeglar de strategiska målen och handlingsplanen i vår strategi för 2015–2019.

Tabellen nedan innehåller en kortfattad beskrivning av varje nyckeltal och resultaten per den 31 december 2019. I de flesta fall mäts resultatet mot de ursprungliga målen.

Under 2019 uppnådde eller överträffade vi – i vissa fall med god marginal – de mål som fastställdes i sex av de åtta nyckeltalen, och nyckeltal nr 2 nådde nästan upp till det fastställda målet.

Dessa resultat speglar det positiva resultat vi har haft när det gäller att genomföra relevanta strategiska mål under det sista året av strategin för 2015–2019.

Slutligen kunde nyckeltal nr 7 inte mätas under 2019 eftersom personalenkäten endast genomförs en gång vartannat år.

NYCKELTAL		RESULTAT PER DEN 31 DECEMBER 2019	MÅL 2019
Mål nr 1 – Dataskyddet blir digitalt			
Nyckeltal 1 Intern indikator	Antal initiativ för att främja teknik som stärker integriteten och dataskyddet som Europeiska datatillsynsmannen har anordnat på egen hand eller i samarbete med andra	9 initiativ	9 initiativ
Nyckeltal 2 Intern och extern indikator	Antal åtgärder för att främja tvärvetenskapliga politiska lösningar (såväl interna som externa)	7 åtgärder	8 åtgärder
Mål nr 2 – Främja globala partnerskap			
Nyckeltal 3 Intern indikator	Antal ärenden som behandlats på internationell nivå (Europeiska dataskyddsstyrelsen, Europarådet, OECD, GPEN, internationella konferenser) där datatillsynsmannen har lämnat ett betydande skriftligt bidrag	62 ärenden	10 ärenden
Mål nr 3 – Inleda ett nytt kapitel för dataskydd inom EU			
Nyckeltal 4 Extern indikator	Antal yttranden/kommentarer som utfärdats som svar på begäran om samråd (kommissionen, Europaparlamentet, rådet, dataskyddsmyndigheterna...)	26 samråd	10 samråd
Nyckeltal 5 Extern indikator	Grad av tillfredsställelse hos dataskyddsombud, dataskyddssamordnare och personuppgiftsansvariga vad gäller samarbetet med datatillsynsmannen och i fråga om vägledning, inbegripet de registrerades tillfredsställelse med utbildning	90 %	70 %
Utvecklingsfaktorer – Kommunikation och resurshantering			
Nyckeltal 6 Extern indikator	Antal följare på datatillsynsmannens konton i sociala medier (LinkedIn, Twitter, YouTube)	40 421 (L: 20 357, T: 18 424, Y: 1 640)	Antal följare föregående år + 10 %
Nyckeltal 7 Intern indikator	Personalens tillfredsställelsegrad	Ej tillämpligt	75 %
Nyckeltal 8 Intern indikator	Budgetgenomförande	91,69 %	90 %

Kontakta EU

Besök

Det finns hundratals Europa direkt-kontor i hela EU. Hitta ditt närmaste kontor: https://europa.eu/european-union/contact_sv

Telefon eller mejl

Tjänsten Europa direkt svarar på dina frågor om EU. Kontakta tjänsten på något av följande sätt:

- Ring det avgiftsfria telefonnumret 00 800 6 7 8 9 10 11 (en del operatörer kan ta betalt för samtalet).
- Ring telefonnumret +32 22999696.
- Mejla via webbplatsen (https://europa.eu/european-union/contact_sv).

EU-Information

På nätet

På webbplatsen Europa finns det information om EU på alla officiella EU-språk (https://europa.eu/european-union/index_sv).

EU-publikationer

Ladda ned eller beställ både gratis och avgiftsbelagda EU-publikationer (<https://op.europa.eu/sv/publications>). Om du behöver flera kopior av en gratispublikation kan du kontakta Europa direkt eller ditt lokala informationskontor (https://europa.eu/european-union/contact_sv).

EU-lagstiftning och andra rättsliga handlingar

Rättsliga handlingar från EU, inklusive all EU-lagstiftning sedan 1952, finns på alla officiella EU-språk på EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>)

Öppna data från EU

På EU:s portal för öppna data (<http://data.europa.eu/euodp/sv>) finns dataserier från EU. Dataserierna får laddas ned och användas fritt för kommersiella och andra ändamål.

www.edps.europa.eu



@EU_EDPS



EDPS



European Data Protection Supervisor



Europeiska unionens
publikationsbyrå